

PRZEWODNIK PO E-LEARNINGU

MAREK **Hyla**

 Wolters Kluwer

Wydanie V
zmienione i poszerzone

MAREK **Hyla**

PRZEWODNIK PO E-LEARNINGU

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Wydanie V
zmienione i poszerzone

Wydawca
Kamila Dołęgowska-Narloch

Redaktor prowadzący
Janina Burek

Opracowanie V wydania
Wydawnictwo JAK

Projekt graficzny okładki
Studio Kozak

Źródło zdjęcia
© *iStockphoto.com/sellingpix*

© Oficyna Ekonomiczna
Oddział Polskich Wydawnictw Profesjonalnych Sp. z o.o., 2005

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2007, 2009, 2012
© Copyright by Wolters Kluwer SA, 2016

Wydanie V zmienione i poszerzone

ISBN 978-83-264-9515-1

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

*Rodzicom –
to dzięki Wam jestem tym, kim jestem,
umiem to, co umiem,
i osiągnąłem to, co osiągnąłem*

Spis treści

Wstęp	15
Treść książki	16
Adresaci książki	16
Struktura książki.....	16
Piąte wydanie książki.....	17
Rozdział 1. Wprowadzenie do e-learningu	19
Przykłady e-learningu	20
E-learning a technologia	24
E-learning a procesy szkoleniowe	25
Zalety i wady e-learningu	26
Mity związane z e-learningiem	28
E-learning a organizacja	29
Wpływ e-learningu na procesy korporacyjne	29
E-learning a uczestnicy szkoleń	30
Motywowanie w organizacji.....	31
Motywowanie <i>à la</i> Apple	32
Rola menedżera w stymulowaniu rozwoju	32
Wpływ e-learningu na model szkoleń	33
E-learning a funkcje zarządzania kadrami	34
Przykład sposobu administrowania szkoleniami.....	38
E-learning a szkolenia tradycyjne	38
E-learning – droga do innowacji w nauczaniu?	40
Adresaci e-learningu	40
Zastosowanie e-learningu w procesach korporacyjnych.....	41
E-learning ukierunkowany na zewnątrz organizacji	42
E-learning a Internet	43
Portal intranetowy a dostęp do środowiska e-learningu	44
Komplementarność systemu e-learningu i portalu korporacyjnego	44
Synergia między procesami e-learningu a innymi procesami biznesowymi	44

Korporacyjne środowiska e-learningu	46
Korporacyjna uczelnia	46
Korporacyjna biblioteka.....	47
Korporacyjne centrum komunikacyjne	47
Korporacyjne centrum testujące i certyfikujące	47
Korporacyjne centrum zarządzania talentami	48
Korporacyjne centrum rozwoju – analiza przypadku Portal Rozwoju Play	48
Czy „e” w terminie „e-learning” jest potrzebne?	49
Spektrum działań e-learningowych	50
Rozdział 2. Technologia	52
Różnorodność mechanizmów szkoleniowych	52
Ogólny model nauczania	53
Kanały przekazu w modelu e-learningu	54
Sieć teleinformatyczna	55
Problemy techniczne – przykład.....	55
Kontrola procesu szkoleniowego	56
Interakcja i interaktywność	56
Dostęp do funkcji systemu e-learningu.....	56
Bezpieczeństwo treści	57
Pozakomputerowe mechanizmy komunikacji	57
Intranet a Internet	58
Dostęp przez sieć a dystrybucja treści na CD-ROM-ach oraz pamięciach typu <i>flash</i>	58
Dystrybucja treści a multimedia	59
System e-learningu a wymagana przepustowość sieci	60
Multimedia a użyteczność kursu	61
Bez użyteczność multimediów – przykład	62
Właściwa budowa kursu – przykład.....	62
Komputer osoby szkolonej.....	63
Wymagania sprzętowe	63
Oprogramowanie	64
Infrastruktura serwerowa	64
Rozdział 3. Oprogramowanie – systemy e-learningu	66
Podział systemów e-learningu	66
Podstawowe elementy procesu e-learningu	67
Ulokowanie rozwiązań w przestrzeni e-learningu	69
Rozwiązania w wymiarze „ludzie”	69
LMS – system zarządzania szkoleniami	70
Funkcje systemu LMS	72
System LMS a korporacyjny portal szkoleniowy	80
Pola integracji systemu LMS	81
Znaczenie funkcji systemów LMS	84
Ocena korzyści z wdrożenia systemu LMS	85

SMS – system zarządzania kompetencjami i umiejętnościami	86
Funkcje systemu SMS.....	86
Systemy SMS a systemy LMS	87
Wdrożenie systemu SMS.....	87
AS – system do testowania.....	88
Funkcje systemu AS.....	88
Kwestie do rozstrzygnięcia przed zakupem.....	91
Systemy AS a systemy LMS	91
System AS jako pierwszy krok w kierunku e-learningu	91
TMS – system do kompleksowego wsparcia funkcji personalnej	92
Rozwiązania w wymiarze „wiedza”	93
LCMS – system zarządzania treścią szkoleniową.....	93
Główne moduły funkcjonalne systemu LCMS.....	93
Znaczenie kluczowych funkcji systemu LCMS	107
Pola integracji systemu LCMS.....	108
Budowa treści w systemie LCMS a nauczanie mieszane.....	109
Systemy LCMS a organizacja ucząca się	114
EPSS – system wsparcia	116
Funkcje systemu EPSS	116
System EPSS a system LCMS	117
Inne rozwiązania EPSS.....	118
System EPSS a biznes	119
AT – rozwiązania autorskie	120
Funkcje AT	120
Narzędzia do szybkiego opracowywania kursów	120
Które narzędzie autorskie jest najlepsze?	122
AT a system LCMS	122
AT jako pierwszy krok do wdrożenia e-learningu – przykład	123
Rozwiązania w wymiarze „komunikacja”	124
LCS – system zarządzania zdalną komunikacją	124
Możliwości wykorzystania systemów LCS	126
Funkcje systemu LCS	126
Systemy LCS a nauczanie mieszane	130
Systemy LCS a infrastruktura techniczna	131
Pola integracji systemu LCS	131
Etapy wdrażania kultury zdalnej komunikacji	131
Znaczenie funkcji systemów klasy LCS	132
Inne rozwiązania edukacyjne oparte na mechanizmach komunikacji	133
Telepresence – nowoczesne systemy zdalnej komunikacji	133
Nakłady inwestycyjne związane z wdrożeniem systemu e-learningu	134
Duże systemy korporacyjne	134
Mniejsze rozwiązania	134
Bezpieczeństwo inwestycji w e-szkolenia.....	135
Porównanie korporacyjnych systemów e-learningu	135
Systemy zintegrowane.....	136
Podsumowanie informacji o rozwiązaniach e-learningowych.....	138
Rozwiązania dostępne na rynku polskim.....	141

Rozdział 4. Treść szkoleniowa	142
Podstawowe informacje o kursach e-learningowych	143
Cechy kursu a cele procesu e-learningu	143
Korzyści biznesowe	144
Rodzaje kursów e-learningowych	144
Kursy „z półki”	146
Kursy adaptowane	148
Kursy dedykowane	148
Ceny kursów dedykowanych	149
Kursy dedykowane a kursy „z półki”	151
Bariery utrudniające wdrożenie i realizację procesów e-learningowych	152
Bariery wejścia	153
Bariery ludzkie	153
Bariery techniczne	153
Bariery korporacyjne	154
Bariery wyjścia	155
Bariery w wymiarze korporacyjnym	155
Bariery w wymiarze szkoleniowym	155
Proces budowy treści	157
Materiały źródłowe	158
Praca nad materiałami źródłowymi	158
Niezbędne zasoby	159
Zasoby ludzkie	159
Oprogramowanie	161
Sprzęt	161
Dziesięć zasad projektanta szkoleń	162
Modele opracowywania kursów e-learningowych	164
Model ADDIE	164
Konwersja zasobów treści	167
Praktyczne porady	168
Adaptacja wiedzy korporacyjnej	169
Proste przełożenie wiedzy na postać kursu e-learningowego – przykład	171
Opracowywanie kursów e-learningowych wewnątrz organizacji	171
Przykładowy przebieg budowy kursu	173
Struktura i forma kursów e-learningowych	175
Metadane treści szkoleniowej	176
Metadane a projektowanie i opracowywanie kursu	177
Metadane a przetwarzanie obiektów	178
Metadane a przeszukiwanie treści	179
Wyszukiwanie zasobów w procesie produkcji e-szkoleń – przykład	181
Wielowarstwowość treści	181
Minimalizacja przekazu	183
Atomizacja wiedzy	184
Wykorzystanie multimediów	186

Wykorzystanie interaktywnych form nauczania	188
Warstwa nawigacyjna kursu	189
Ćwiczenia i testy	189
Gry	191
Symulacje	193
Wirtualni mentorzy	194
Interaktywne filmy	197
Materiały uzupełniające	197
Obiektowe podejście do treści oraz możliwość wielokrotnego wykorzystania obiektów	198
Projektowanie treści a sposób jej wykorzystania	201
Szkolenie jako proces ciągły	201
Szkolenia dzieci i osób starszych	202
70:20:10	202
Dwa aspekty nauczania ustawicznego	203
Szkolenie incydentalne	204
Szkolenie incydentalne – przykład	205
Szkolenie personalizowane	205
Szkolenie w interakcji z innym człowiekiem	207
Podstawowe komponenty kursów e-learningowych	208
Tekst	208
Elementy graficzne	211
Animacje	212
Nagrania dźwiękowe	213
Filmy	215
Testy i ćwiczenia	216
Rodzaje pytań	217
Budowa pytań	218
Ćwiczenia a testy	219
Analiza testów na podstawie wyników	220
Projektowanie testów	220
Projektowanie ćwiczeń	220
Inne elementy treści e-learningu	221
Leksykony	221
Moduły pomocy (helpy)	222
Hiperlinki	222
Dziesięć złych praktyk dotyczących budowy kursów e-learningowych	223
Standardy e-learningu	225
Specyfikacje techniczne	226
SCORM	227
Standardy ergonomiczne	231
Ergonomia synchronicznych procesów szkoleniowych	238
Standardy dostępności	239
Główne zapisy rozdziału 508	240
Standardy jakości	241
Wytyczne dotyczące danych multimedialnych	244
Standardy korporacyjne	245

Rozdział 5. Usługi procesu e-learningu	247
Procesy okołodrożeńiowe	247
Realizacja kompleksowych programów szkoleniowych	248
Nauczanie mieszane	248
Wykorzystanie mechanizmów nauczania mieszanego w Polsce	249
Nauczanie mieszane a szkolenia elektroniczne	250
Poszukiwanie złotego środka	251
Facylitacja społeczna a e-learning	253
Przykład nauczania mieszanego	255
Wsparcie kultury komunikacji i wymiany informacji	256
Zdalne wsparcie mentora	256
System wsparcia	258
Kultura dzielenia się wiedzą	259
Analiza efektywności procesów szkoleniowych	260
Ocena jakości procesu szkoleniowego – model Kirkpatricka	260
Punkty pomiaru jakości	263
Model Kirkpatricka a model Phillipsa	264
Model Kirkpatricka a <i>blended learning</i> – analiza przypadku projektu AMEX	265
Rozdział 6. Inwestowanie w e-learning	268
Biznesowy wymiar inwestycji	269
Zespół projektowy	270
Ekonomiczne przesłanki wdrożenia	271
Zwrot z inwestycji	272
Zasada nieoznaczoności Heisenberga	273
Przykład wyliczenia zwrotu z inwestycji w e-learning	274
Analiza porównawcza (benchmarking)	278
Analiza kosztów i korzyści	279
Przykład analizy kosztów i korzyści	279
Całkowity koszt wdrożenia	280
Efektywne wdrożenie e-learningu	281
Katalizatory wdrożenia e-learningu	281
Szkolenia produktowe	283
Szkolenie w firmie ubezpieczeniowej – przykład	283
Wdrożenie nowej technologii	285
Wdrożenie nowej technologii w siłach zbrojnych Wielkiej Brytanii – przykład	288
Koszty wdrożenia e-learningu	289
Trudności związane z wdrożeniem e-learningu	292
Zakup systemu e-learningu	293
Raporty	294
„Magic Quadrant” firmy Gartner	294
Raporty firmy Brandon Hall	296

Konferencje i targi.....	297
Współpraca z dostawcą.....	298
Kiedy podziękować za współpracę potencjalnemu dostawcy?	299
Wdrożenie e-learningu.....	300
Czas wdrożenia	300
Z czego składa się proces technicznego wdrożenia e-learningu?.....	300
Bariery wejścia w e-learning.....	301
Faza wstępna wdrożenia	302
Marketing wewnętrzny	303
Budowa treści	304
Falowy model wdrożenia e-learningu.....	305
Ile może trwać wdrożenie e-learningu?	305
Czynniki sukcesu.....	307
Podstawowe błędy popełniane podczas wdrażania e-learningu	309
Wdrożenie e-learningu a wdrożenie innych rozwiązań biznesowych	312
Sposoby uruchomienia systemu e-learningu.....	313
Budowa systemu	314
Zakup licencji na system	315
Wynajęcie systemu	317
Wypożyczenie systemu	318
Porównanie modeli wdrożenia.....	318
Podsumowanie.....	321
E-learning na świecie	321
Rynek	321
Kierunki rozwoju	322
Marketing	323
Teraźniejszość e-learningu	323
E-learning w Polsce.....	324
 Dodatek A. Wiarygodność ocen testów	 327
Dodatek B. Słownik terminów związanych z e-learningiem	333
Spis ilustracji	347
Spis tabel	351
Indeks	353

Wstęp

Osoby, które mają być szkolone w ramach e-learningu, należy odpowiednio przygotować. To, z czym się spotkają, w niczym nie przypomina tego, z czym dotychczas miały do czynienia.

Michael Tucker, Compuware Corporation¹

Polski rynek e-learningu okrzepł. Coraz więcej firm stosuje techniki i technologie wspomagające i optymalizujące proces szkolenia. Coraz więcej organizacji realizuje projekty wykorzystujące mechanizmy nauczania zdalnego.

Rosnąca liczba podmiotów stosujących e-learning daje złudne poczucie, że ta innowacja została już ujarzmiona – że posługiwanie się nią to nic trudnego ani nadzwyczajnego. Doświadczenia nie tylko rynku polskiego, ale także znacznie dojrzalszych rynków zagranicznych wskazują, że ten optymizm jest nieuzasadniony.

E-learning to temat obszerny. Proces nauczania wspomagają różne mechanizmy. E-learning to nie tylko kursy przesyłane pracownikom przez sieć komputerową. Systemy e-learningu nie ograniczają się do rozwiązań klasy LMS (*Learning Management System*)². Dzięki mechanizmom e-learningu można na przykład efektywnie wspomóc procesy wsparcia klienta (*customer care*). O tym właśnie jest ta książka.

Wdrożenie e-learningu to skomplikowany proces. Zarządzającym firmami lub działami personalnymi nie chodzi przecież o to, by ludzie się uczyli, lecz o to, by w sposób optymalny nabywali kompetencje wspierające działania zmierzające do osiągnięcia lepszych wyników biznesowych. Jak jednak działać, by cele wyznaczone przez kierownictwo organizacji zostały osiągnięte? O tym właśnie jest ta książka.

E-learning wciąż budzi kontrowersje. Mieszane uczucia osób szkolonych najczęściej wywołuje treść szkolenia – jeden z trzech elementów e-learningu. Treść szkoleniowa bywa za trudna lub za łatwa, nieatrakcyjna, niezro-

---

¹ 701 *E-learning Tips*, The MASIE Center, 2004 (www.masie.com/701tips).

² Objaśnienia terminów związanych z e-learningiem można znaleźć na końcu książki – w dodatku B.

zumiała, zbyt obszerna. Tymczasem można (a nawet trzeba) dostosować ją do potrzeb i wymagań odbiorców. Właśnie e-learning pozwala automatycznie dopasować treść szkolenia do indywidualnych potrzeb. O tym również – a raczej przede wszystkim o tym – jest ta książka.

E-learning to także problemy techniczne, obawy szkoleniowców przed utratą pracy, konieczność zmiany postaw pracowników i poniesienia nakładów finansowych. O tym wszystkim mówi ta książka. Opisałem w niej blaski i cienie e-learningu: dobre i złe praktyki, sukcesy i porażki w zastosowaniach technologii w procesach nauczania.

Treść książki

E-learning dotyka trzech różnych zagadnień: technologii, treści szkoleniowej oraz usług wsparcia procesu nauczania. Każdy z tych tematów zostanie omówiony, choć w niniejszej publikacji szczególną uwagę poświęciłem kwestii treści wykorzystywanych w e-learningu. Szersze omówienie aspektów technologicznych można znaleźć w mojej pierwszej książce *E-learning – od pomysłu do rozwiązania*³.

Adresaci książki

Rozmawiając z przedstawicielami firm zainteresowanych wdrożeniem e-learningu, spotykam się z osobami pracującymi w różnych działach organizacji: w dziale kadr bądź szkoleń, w dziale informatycznym, czasem w dziale sprzedaży lub w dziale obsługi klienta. Jest swego rodzaju fenomenem, że osoby zajmujące tak różne stanowiska dostrzegają korzyści z zastosowania jednego rozwiązania w dziedzinach, za które są odpowiedzialne.

E-learning jest zagadnieniem z pogranicza wielu dyscyplin. Starłem się więc, by książka była zrozumiała i ciekawa zarówno dla kadrowca, jak i dla informatyka, zarówno dla osoby chcącej zastosować e-learning w szkoleniu pracowników, jak i dla menedżerów kontaktujących się z klientami docelowymi.

Struktura książki

Ideą, która przyświecała mi podczas pisania książki, było takie opracowanie materiału, by przypominał on na tyle, na ile to możliwe, szkolenie w mo-

---

³ Marek Hyla, *E-learning – od pomysłu do rozwiązania*, Solidex, Kraków 2003.

delu e-learningu. Staralem się więc stosować mechanizmy wykorzystywane zwykle do nauczania przez sieć, takie jak:

- efektywny sposób nawigacji w postaci obszernego spisu treści na początku książki oraz spisów ilustracji i tabel na jej końcu,
- strukturalizacja treści w postaci drzewa, pozwalająca na logiczną konstrukcję wykładu oraz łatwą „orientację w terenie”,
- atomizacja wiedzy, czyli podzielenie materiału na drobne i w miarę niezależne fragmenty, co umożliwia wybiórcze czytanie książki,
- wzbogacenie treści o tabele i ilustracje (w tym także zrzuty ekranów),
- zamieszczenie materiałów uzupełniających na końcu książki (dodatki A i B),
- zamieszczenie odnośników do wybranych witryn internetowych, na których można znaleźć dodatkowe informacje dotyczące omawianych zagadnień,
- redundancja wybranych tez, postulatów i fragmentów.

Czytelnikom mniej obeznanym z problematyką e-learningu sugeruję, by zaczęli lekturę od zamieszczonego w dodatku B „Słownika terminów związanych z e-learningiem”. Ponieważ struktura książki umożliwia czytanie wybiórcze, śmiało można pomijać te partie, które dla danego czytelnika są mniej interesujące.

Piąte wydanie książki

Gdy zostałem poproszony o przejrzenie i aktualizację treści książki przed jej piątym wydaniem, zacząłem się zastanawiać, na ile zmienił się rynek w ciągu ostatnich lat. Zmian tych oczywiście było sporo, nie wpłynęły one jednak zasadniczo na treść publikacji. Jej trzon bowiem stanowi (z natury niezmienny) fundament wiedzy na temat e-learningu.

W niektórych miejscach dodałem jednak informacje o trendach, rozwiązaniach i modelach, które pojawiły się w dziedzinie szkoleń i rozwoju w ostatnich latach. Są wśród nich: model 70:20:10, gryfikacja procesów rozwojowych, społecznościowe uczenie się (social learning). Zmiany zaszły również na rynku dostawców rozwiązań e-learningowych – wzrosło znaczenie nowoczesnych rozwiązań autorskich, wyraźnie postępuje także integracja na rynku dostawców informatycznych środowisk wspierających funkcję personalną. Są wreszcie warte upowszechnienia doświadczenia organizacji (firm, instytucji, uczelni) związane z wdrażaniem, wykorzystywaniem i rozwojem procesów e-learningowych.

Wprowadzenie do e-learningu

Dobre szkolenie jest zawsze kompromisem między możliwościami percepcyjnymi osoby szkolonej a metodą prezentacji wiedzy i sposobem jej dostarczenia.

Cushing Anderson, menedżer działu Learning Services Research, IDC

Projektując tę książkę, założyłem, że punktem wyjścia będzie definicja pojęcia „e-learning”. Szybko jednak się przekonałem, że zdefiniowanie go jest niełatwym zadaniem i że termin ten jest bardzo różnie rozumiany. Jedni definiują e-learning bardzo wąsko („dystrybucja kursów na CD to nie jest e-learning”), drudzy – bardzo szeroko („wyprowadzenie z systemu treści kursu na drukarkę i uczenie się w pociągu to wciąż jest e-learning”)¹. Wiele firm już przy definiowaniu tego pojęcia uprawia marketing, co istotnie wpływa na treść definicji. Jeszcze inni próbują syntetyzować różne definicje w spójną całość.

W tym szumie informacyjnym aż chciałoby się powiedzieć: „E-learning, jaki jest, każdy widzi” – i zrezygnować z definiowania tego pojęcia. Ponieważ jednak w tej książce piszę o e-learningu, opierając się na własnym, subiektywnym jego rozumieniu, nie sposób obejść się bez jego definicji. Przyjmijmy zatem, że: „E-learning to wszelkie działania wspierające proces szkolenia, wykorzystujące technologie teleinformatyczne”. Opisując dalej działania związane z e-learningiem, bardziej precyzyjnie wskażę, co rozumieć przez pojęcie „e-learning”.

---

¹ Obie cytowane wypowiedzi są autentyczne – padły z ust przedstawicieli firm zainteresowanych wdrożeniem e-learningu.

Przykłady e-learningu

W zrozumieniu kluczowego dla tej książki pojęcia „e-learning” pomogą przykłady nauczania elektronicznego (e-learningu). Wśród nich można znaleźć:

- typowe kursy e-learningowe, pozwalające na indywidualną pracę z materiałem szkoleniowym według zaprojektowanych reguł nawigacyjnych, dostarczane poprzez różne media (np. sieć komputerową, płyty kompaktowe, pamięci *flash*),
- internetowe wykłady dostarczane w trybie zarówno synchronicznym przez sieć („na żywo”), jak i asynchronicznym („z opóźnieniem”, „na żądanie”) – albo przez sieć, albo poprzez inne media,

Ilustracja 1.1. Ekran kursu e-learningowego (zamieszczono za zgodą firmy e-learning.pl)

- szkolenia grupowe prowadzone na odległość z wykorzystaniem środków umożliwiających pracę zespołową (konferencje internetowe, webinaria, warsztaty online),
- wideokonferencje realizowane przy wykorzystaniu dedykowanego sprzętu lub rozwiązań bazujących na typowych stacjach roboczych (komputerach osobistych) wyposażonych w kamery internetowe,

Ilustracja 1.2. Wykład internetowy (zamieszczono za zgodą firmy House of Skills)

ZARZADZANIE SPRZEDAŻĄ - Microsoft Internet Explorer

Plk Edycja Widok Ułubione Narzędzia Pomoc

Wstecz Wyszukaj Ułubione

Adres X:\EPL\1.0 Know-How\Biblioteka\Business Video\ZARZADZANIE SPRZEDAŻA (DYREKTORZY)\ZSD_files\default.htm

Planowanie celów sprzedaży

Rola strategii w planowaniu celów sprzedaży

- Nadrzędność strategii nad celami sprzedaży
- Zasada wzajemnej spójności celów
- Stopień szczegółowości celów formułowanych na poziomie zarządzania

ZARZADZANIE SPRZEDAŻĄ 1/2
 ZARZADZANIE SPRZEDAŻĄ 2/2
 Planowanie celów sprzedaży 1/5
 Planowanie celów sprzedaży 2/5
 Planowanie celów sprzedaży 3/5
 Planowanie celów sprzedaży 4/5
 Planowanie celów sprzedaży 5/5
 ZARZADZANIE SPRZEDAŻĄ 1/2
 ZARZADZANIE SPRZEDAŻĄ 2/2
 Organizacja i zarządzanie zespołami 1/6
 Organizacja i zarządzanie zespołami 2/6
 Organizacja i zarządzanie zespołami 3/6
 Organizacja i zarządzanie zespołami 4/6

Gotowe Local intranet

Ilustracja 1.3. Komunikat listy e-mailowej

The Ball

Wiadomość Folder Konto Narzędzia Widok Opcje Pomoc

Folder	No...	Ogółem
Marek Hyla	3	2842
Inbox	3	47 (1268)
Content		133 (253)
Unsubscribe	4	
Ciekawe site'y - S...	8	
VNU	10 (79)	
Research	15	

Od	Do	Temat
TDFeNet@vnulea...	marek@supeme...	Skip the video?
OLNews@vnulear...	marek@supeme...	Scaring off learn...
OLReviews@vnul...	marek.hyla@land...	Easy authoring?
Marek Hyla	marek.hyla@land...	Fwd: #236 Lear...

Od TDFeNet@vnulearning.com **15,039 b**
Do marek@suprememo.net
Temat Skip the video? Training Directors' Forum e-net

TRAINING DIRECTORS' FORUM E-NET
 A discussion-driven newsletter for training managers
 Wednesday, June 19, 2002

Online Learning 2002. The first 100 to e-register get a free copy of "Survival Is Not Enough" signed by author Seth Godin. <http://www.onlinelearningconference.com>

THIS WEEK:

1. Skip the video?
2. Selling your soul
3. More ROI-tallying

2002.06.20, 11:56:03: FETCH - Połączenie zakończone - odebrano listów: 0

PRZEWODNIK PO E-LEARNINGU

Mechanizmy e-learningowe są już w Polsce powszechnie stosowane zarówno w edukacji, jak i w świecie biznesu. Mimo to e-learning wciąż w wielu środowiskach pozostaje nieujarzmiony, a trudności związane z efektywnym wykorzystaniem skutecznie ograniczają jego potencjał biznesowy.

W książce kompleksowo omówiono mechanizmy e-learningu i procesy jego wdrażania, a także dobre i złe praktyki, sukcesy i porażki w zastosowaniach nowych technologii wspierających rozwój kompetencji.

Szczególną uwagę autor poświęca:

- zastosowaniom e-learningu w procesach szkoleniowych,
- oprogramowaniu, czyli systemom e-learningu,
- projektowaniu treści szkoleniowych,
- rodzajom, strukturze i formie e-szkoleń,
- usługom wsparcia procesów rozwojowych,
- trudnościom związanym z inwestowaniem w e-learning.

Przedstawione zagadnienia są uzupełnione przeglądem funkcjonowania rynku e-learningu na świecie i omówieniem przewidywanych kierunków jego rozwoju.

Publikacja jest doskonałym przewodnikiem dla pracowników firm odpowiedzialnych za wdrożenie e-learningu lub jego skuteczne stosowanie – menedżerów z działu kadr, szkoleń, sprzedaży, obsługi klienta, a także specjalistów zaangażowanych w procesy e-learningowe.

Marek Hyla – wspiera klientów w zakresie strategicznych aspektów wdrażania e-learningu, konsultuje działania związane z wyborem rozwiązań informatycznych wspierających procesy zdalnego nauczania oraz z metodologią wprowadzania nowoczesnych rozwiązań szkoleniowych w organizacji. Jako prelegent i panelista uczestniczył w wielu krajowych i zagranicznych seminariach i konferencjach poświęconych nowym technologiom szkoleniowym. Członek Komisji ds. E-learningu działającej przy Polskiej Izbie Firm Szkoleniowych; współzałożyciel XY Learning Team (www.xylearningteam.pl); autor bloga www.SzkoleniaXXIwieku.pl. Więcej na: <http://pl.linkedin.com/in/marekhyla>

9788326495151 W05P01

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa: www.proinfo.pl

cena 59 zł (w tym 5% VAT)

ISBN 978-83-264-9515-1

9 788326 495151